

## **НАПРЯМ 4. ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ**

**Белемець Сергій Костянтинович**  
*аспірант,*

*ПВНЗ «Європейський університет», м. Київ*

*DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-484-2-21>*

### **УДОСКОНАЛЕННЯ МОДЕЛЕЙ КРЕДИТУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ**

У сучасних умовах трансформації аграрного сектору України та поглиблення інтеграційних процесів у світову економіку надзвичайно актуальним постає питання оптимізації фінансових інструментів підтримки сільськогосподарських виробників, зокрема через удосконалення моделей кредитування. Ефективне функціонування механізмів агрокредитування є запорукою сталого розвитку сільських територій, підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу та забезпечення продовольчої безпеки держави. У зв'язку з цим виникає необхідність системного переосмислення існуючих кредитно-фінансових підходів, їх адаптації до сучасних ризиків, інституційних змін та викликів, пов'язаних із цифровізацією, екологічною орієнтацією виробництва та змінами у регуляторному середовищі [2, с. 197].

Сучасні моделі агрокредитування в Україні характеризуються складною багаторівневою структурою фінансового забезпечення аграрного виробництва в умовах фрагментованості інституційного середовища та дефіциту довгострокових ресурсів. Комерційні банки, залишаючись основними кредиторами агросектору, обмежують доступ до фінансування для малого та середнього бізнесу через високі ризики, нестачу ліквідного забезпечення і сезонні коливання, що спричиняє переважання короткострокових кредитів із високими ставками й стримує інноваційний розвиток. Державна підтримка у

вигляді компенсації відсотків і гарантійних механізмів має обмежений вплив через несистемність підходів та недостатнє фінансування. Перспективним напрямом є посилення участі міжнародних фінансових інституцій (СБРР, МФК, ФАО), однак ефективність їх програм залежить від здатності української банківської системи інтегрувати ці ініціативи з урахуванням національного регуляторного середовища [1].

У контексті функціонування аграрного сектору як високо-ризикової галузі економіки, доступ аграрних підприємств до кредитних ресурсів детермінується сукупністю системних обмежень, серед яких домінують асиметрія інформації між кредитором і позичальником, недостатня фінансова прозорість підприємств та низький рівень формалізації обліку. Визначальними бар'єрами залишаються обмежена платоспроможність агровиробників, відсутність позитивної кредитної історії, а також обмежене коло активів, придатних до заставного забезпечення, що, у поєднанні з циклічною та сезонною природою аграрного виробництва, знижує інвестиційну привабливість галузі в очах комерційного банківського сектору. Ризикова модель поведінки кредиторів обумовлює підвищену вартість позикових ресурсів, а також звуження спектру фінансових інструментів, адаптованих до специфіки аграрного циклу, що вимагає розробки альтернативних підходів до оцінювання кредитоспроможності та диверсифікації джерел фінансування [4, с. 48].

Перспективи впровадження інноваційних та цифрових фінансових технологій в агрокредитуванні відображають еволюцію механізмів фінансового посередництва в напрямі децентралізації, прозорості та адаптивності до специфічних потреб аграрного сектору. Серед ключових технологічних векторів трансформації слід виокремити:

Агрофінтех-платформи, які забезпечують інтеграцію алгоритмічного кредитного скорингу, штучного інтелекту та Big Data для підвищення точності оцінювання платоспроможності аграрних позичальників, а також оптимізації процедур доступу до фінансових послуг у віддалених регіонах.

Блокчейн-технології, що створюють децентралізовану інфраструктуру обліку фінансових операцій, гарантують незмінність і

прозорість записів, знижують ризики фальсифікацій та сприяють посиленню довіри між кредиторами й агровиробниками.

Смарт-контракти, які дозволяють автоматизувати виконання умов кредитних угод на основі наперед визначених параметрів, забезпечуючи самостійне нарахування відсотків, контроль за цільовим використанням коштів та ініціювання процедур стягнення при порушеннях умов договору.

Цифрові системи моніторингу агровиробництва, що поєднують супутникові дані, інтернет речей (IoT) та геоінформаційні технології для безперервного контролю за виробничими циклами, що, у свою чергу, дає змогу кредиторам оперативно оцінювати ризики й ухвалювати рішення в режимі реального часу [3, с. 21].

Отже, узагальнюючи результати аналізу сучасних тенденцій агрокредитування в Україні, можна констатувати необхідність трансформації існуючих фінансових механізмів у напрямі їх адаптації до структурних змін аграрного сектору, викликів цифровізації, екологізації виробництва та глобальних інтеграційних процесів. Оптимізація моделей кредитування має ґрунтуватися на поєднанні інституційного зміцнення національної банківської системи, розширенні державної та міжнародної підтримки, а також активному впровадженні фінансових інновацій, зокрема агрофінтех-рішень, блокчейн-технологій і смарт-контрактів. Такі підходи здатні забезпечити прозорість, ефективність і доступність фінансових ресурсів для агровиробників, що є критично важливим для підвищення конкурентоспроможності агропромислового комплексу, сталого розвитку сільських територій і забезпечення продовольчої безпеки держави.

### **Список використаної літератури:**

1. Білоченко А. М. Кредитування аграрного сектору України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 48. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-48-3>
2. Лупенко Ю. О. Банківське кредитування аграрного сектора економіки. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2019. № 16. С. 196–207.

3. Чигрин О. Ю., Івахненко О. Банківське кредитування аграрного сектора економіки України. *Галицький економічний вісник*. 2020. Т. 64. № 3. С. 14–24.

4. Rozhko O. D., Marenych T. H., Onegina V. M., Belyayeva L. A., Maliy O. G. Банківські кредити у фінансовому забезпеченні сільсько-господарських підприємств. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2021. № 4 (31). С. 41–51. DOI: <https://doi.org/10.18371/fcaptp.v4i31.190787>